

European Communities - Anti-Dumping Measure on Farmed Salmon from Norway

(Evropská společenství - antidumpingová opatření proti dovozu chovaného lososa z Norska)

1. Anotace

Evropská společenství (dále jen „ES“) uložila Nařízením Rady č. 85/2006 **antidumpingová opatření** ve formě cla proti dovozu chovaného lososa z Norska. Tato opatření byla zavedena především kvůli Skotsku, které se nebylo schopno vypořádat s levnější konkurencí z Norska. Norsko se domnívalo, že tato opatření jsou v rozporu se závazky ES vyplývajícími z dohody *GATT 1994* a požadovalo zahájení konzultací s ES.

Spor nebyl prvním v této věci, již dříve byla ES nucena zrušit ochranná opatření zavedená vůči nečlenským zemím ES. Tentokrát však spor neskončil již ve fázi konzultací jako v předchozím případě, neboť Norsko následně podalo žádost o ustanovení panelu odborníků, jenž sestavil zprávu pro Orgán pro řešení sporů. Na stranu Norska se přidaly i další státy.

2. Otázky

Panel odborníků se zabýval především otázkou, zdali se **jednalo o povolené antidumpingové opatření, když:**

1. clo směřovalo proti dovozu, **jak celých dospělých ryb chovaných zemědělci, tak i filetů** vyráběných ve zpracovatelském průmyslu, avšak ES přijala tato opatření pouze na základě analýzy 5 skotských **společností na chov ryb**;
2. byla přijata **pouze** na základě šetření **skotských** chovatelů lososů;
3. stížnost **neměla podporu celého domácího průmyslu** - např. zpracovatelského;
4. ES stanovila **minimální dovozní ceny nesprávně**.

3. Závěr

Paradoxně se zdá, že spor pokládaly za vítězný obě strany. ES vidělo svou výhru ve faktu, že mu nebylo nařízeno zrušit příslušná opatření. Naproti tomu Norsko vidělo svůj úspěch v tom, že panel odborníků našel v opatřeních ES na 22 pochybení (v návaznosti na otázky položené výše) a ES se zavázala k provedení doporučení a rozhodnutí Orgánu pro řešení sporů.

Jak se předpokládalo i vzhledem k ekonomickému vývoji, kdy se ceny dovážených lososů vyrovnaly působením trhu cenám producentů v ES, bylo Nařízením Rady (ES) č. 85/2006 ze dne 17. ledna 2006 zrušeno.

European Communities - Protection of Trademarks and Geographical Indications for Agricultural Products and Foodstuffs

(ES - ochrana ochranných známek a zeměpisných označení zemědělských produktů a potravin)

1. Anotace

Spor je výsledkem rozporů v přístupu k ochraně zeměpisných označení. Zatímco Evropská společenství (dále jen „ES“) staví zeměpisná označení svých výrobců do výsostní pozice a přiznává jejím uživatelům rozsáhlá práva, USA hájí naopak zájmy těch, jejichž práva mohou být zaváděním evropské představy o ochraně zeměpisných označení do praxe omezena, přičemž jde především o majitele přihlášených ochranných známek, které kolidují se zeměpisnými označeními. Předmětem sporu bylo nařízení č. 2081/92, které dle názoru USA nebylo souladné s mezinárodními dohodami TRIPS a GATT. USA měly především obavy z obcházení registrační procedury, neboť nařízení umožňovalo zařadit jejich zeměpisná označení do unijního registru bez toho, aby bylo dotčeným osobám umožněno podávat námitky.

2. Otázky

1. Neodporuje nařízení **principu národního zacházení**, který obsahuje jak TRIPS tak GATT?

- Zaručuje nařízení stejně příznivé zacházení, jako mají členské státy ES, i žadatelům o registraci z jiných členských států WTO,
 - když vzhledem k tomu, že v nařízení chybí speciální úprava, lze nabýt dojmu, že **nařízení řadí tyto členy WTO mezi tzv. třetí státy pro které platí jiný režim?**
 - když zatímco žadatelé o zápis zeměpisného označení z ES by se v případě, že by orgány členských států nedodržely postup stanovený nařízením, mohly domáhat splnění dané povinnosti, neboť jejich státy jsou vázány právem ES, **zájemci z 3. zemí by se museli spolehnout na dobrou vůli svých domácích orgánů**, kterým povinnost dodržet cizím právem stanovený postup nenáleží?
 - když jako podmínka pro získání ochrany zeměpisného označení žadatelem z členského státu WTO mimo ES je **požadavek rovnocennosti a vzájemnosti?**

2. Je úprava EU týkající se **koexistence ochranných známek a zeměpisných označení** v souladu s ustaveními dohody TRIPS?

- Nezpůsobí nařízení, že ochrana dříve zapsaných ochranných známek nikdy nepřeváží nad ochranou zeměpisných označení, když **majiteli dříve zapsané ochranné známky nebude umožněno se po zapsání zeměpisného označení domoci neuzívání zeměpisného označení**, což je právo, které mu z TRIPS náleží?

3. Závěr

Je objektivně velice komplikované určit vítěze tohoto sporu. Ustanovení nařízení, která byla posouzena jako nesouladná s principem národního zacházení dle TRIPS a GATT, musela být upravena do podoby, ve které by s danými mezinárodními dohodami nadále nekolidovala. Přijetím novelizací podle doporučení WTO ovšem systém silné ochrany zeměpisných označení funkčnost neztrácí.

Ohledně otázky vztahu zeměpisných označení a ochranných známek došel panel odborníků k závěru, že úprava nařízení sama o sobě nebyla v souladu s dohodou TRIPS, ale sporná ustanovení ve svém důsledku mohla způsobit pouze malé omezení práv vlastníků ochranných známek.

European Communities - Regime for the importation, sale and distribution of bananas

(Evropská společenství – Režim pro import, prodej a distribuci banánů)

1. Anotace

Zemím v africké, karibské a pacifické skupině států (dále jen „ACP“) zásobující banány evropský trh byla v rámci dohod z Lomé a Cotonou přiznávána Evropskými společenstvími (dále jen „ES“) určitá privilegia, a to z důvodu, že šlo o bývalé kolonie některých států ES, ve kterých si tyto státy chtěly udržet nadále vliv.

V rámci nařízení ES č. 404/1993 o společném řízení trhu s banány uvalilo ES na levnější banány ze států mimo ACP cla a množstevní kvóty. Oficiální odůvodnění ze strany EU bylo, že tyto banány nespĺňují kvalitativní normy ES, a to díky nízkému podílu dužniny a tlusté slupce. Toto omezení nejvíce postihlo společnosti, které jsou známé jako pěstitelé „dolarových banánů“, tzn. společnosti sice působící v Latinské Americe, ale které jsou původem z USA.

Pro rozpor nařízení s dohodou GATT, GATS a dalšími dohodami začal jako první Ekvádor a později se k němu přidaly další státy, mezi nimi i USA. Protože ES nesouhlasila se zprávou panelu odborníků, odvolalo se k odvolacímu orgánu, který víceméně potvrdil závěry panelu a doplnil je o další porušení.

2. Otázky

1. Jsou banánový režim ES a licenční procedury tohoto režimu v rozporu s dohodou GATT, GATS atd., především s **principem nejvyšších výhod**, když ES rozdělilo státy dovážející na jeho území banány na země, jež dovážejí ACP banány, netradiční ACP banány a 3. země a pro každou skupinu stanovilo jiné podmínky dovozu a licenční procedury?

3. Závěr

Zpráva vydaná panelem odborníků souhlasila s názorem stěžujících si zemí a potvrdila, že režim dovozu ES byl v rozporu s dohodou GATT 1994, Dohodou o dovozním licenčním řízení a dohodou GATS. Spor však pokračoval dále z důvodu, že deklarování porušení dohod nepřimělo ES ke změně jeho přístupu. Na neústupnost ES reagovala WTO tím, že umožnila USA a Ekvádoru zavést vůči ES ekonomické sankce. Spor skončil až v roce 2001 podpisem dohody, ve které si ES vyměnily přechodné období do roku 2006, do kterého umožní svým bývalým koloniím importovat banány bez cel do určité výše tun. V roce 2005 byl opět zahájen spor z důvodu požadavků na snížení cel pro země mimo ACP. Ještě tentýž rok došlo ke kompromisu.

Tento spor bývá pro svou délku označován za nejsložitější v historii WTO. Důsledkem sice je snížení omezení pro země mimo ACP, pro země ACP však dále platí preferenční přístup. Zároveň se však předpokládá razantní snížení jejich podílu na trhu ES.

Japan - Measures Affecting the Importation of Apples

(Japonsko - opatření ovlivňující dovoz jablek)

1. Anotace

Japonsko zavedlo tvrdá karanténní opatření na dovážená jablka na jeho území, oficiálně z důvodu, aby předešlo rozšíření plísňové choroby. Tyto složité podmínky byly, mimo jiné, stanoveny i pro jablka z USA. Američtí pěstitelé se snažili všechny podmínky splnit, proces se pro ně však stal finančně neúnosným. USA se rozhodly jednat o zlepšení obchodních podmínek prostřednictvím konzultací u WTO a zažádaly v březnu 2002 o konzultace. Později se ke sporu přidali i další světoví exportéři jablek.

2. Otázky

1. Lze omezení stanovená Japonskem považovat za **fyto-sanitární opatření** (dále jen „SPS“; opatření na ochranu zdraví lidí, zvířat a rostlin, které mají též zabezpečovat nezávadnou potravu), které je státům povoleno v rámci GATT 1994 a Dohody o SPS zavádět, či **jde pouze o zamezení konkurenci domácích jablek**, když restrikce byly uvaleny i na jablka z ovocných sadů, kde nikdy předtím tato nákaza nebyla identifikována? Vývoz jablek je kvůli této chorobě kontrolován třikrát ročně a Japonsko odmítá i jablka, která rostou ve vzdálenosti 500 m od nakažených zón.
2. Jsou SPS opatření aplikována jen co do **nevyhnutelného rozsahu a bez diskriminace**, když se jejich použití nezakládá na dostatečných **vědeckých důkazech** získaných na základě nedostatečně vědeckých metod?

3. Závěr

Přestože se Japonsko odvolalo k Odvolacímu orgánu, ten rozhodl ve všech bodech odvolání stejně jako panel odborníků a potvrdil, že japonská SPS opatření jsou v rozporu se závazky Japonska z Dohody o SPS. Japonsko na základě rozhodnutí orgánu pro řešení sporu mělo upravit svoje SPS omezení. Dle USA však nebyla úprava dostatečná a včasná a proto opět požádaly o složení panelu odborníků a o uznání náhrady za škodu, kterou USA utrpěly každý rok, po který se Japonsko neřídilo doporučeními Orgánu pro řešení sporu, což mělo být řešeno ve zvláštní arbitráži. Následně USA uzavřely s Japonskem dohodu, kdy Japonsku poskytly lhůtu pro implementaci změn. Japonsko však dostalo svým závazkům z WTO až o další rok později, poté co USA musely znovu žádat o složení panelu. Ke vzájemné konečné dohodě došlo až v roce 2005.